

Sygn. akt I ACa 217/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Struzik
Sędziowie:	SSA Jerzy Bess SSA Sławomir Jamróg (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Barbara Piaszczyk

po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2013 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa Skarbu Państwa- Dyrektora Izby Celnej w K.

przeciwko P. K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Gospodarczego w Krakowie z dnia 18 grudnia 2012 r. sygn. akt IX GC 359/12

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa-Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 5.400zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akylACa 217/13

UZASADNIENIE

Skarb Państwa - Dyrektor Izby Celnej zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa w opartym na art. 299 § 1. K.s.h. pozwie skierowanym przeciwko P. K. - Prezesowi Zarządu nieistniejącej obecnie Przedsiębiorstwa (...) branżowego (...) Spółki z o.o. w K. żądał zasądzenia odszkodowania w kwocie 6468820zł z ustawowymi odsetkami od dnia 13 września 2011 r. oraz kosztami zastępstwa procesowego a to związku z brakiem majątku spółki umożliwiającego zaspokojenie długu celnego stwierdzonego Decyzjami Naczelnika Urzędu Celnego z 2003r. zmodyfikowanego częściowo decyzjami Dyrektora Izby Celnej z 2006r.

W dniu 18 maja 2012r. Sąd Okręgowy- Sąd Gospodarczy w Krakowie wydał nakaz zapłaty sygn. akt I X GNc 390/12 , którym uwzględnił żądanie pozwu .

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia a także powołał się na fakt, że został zgłoszony wniosek o upadłość ale został on w dniu 26 listopada 2008r. oddalony przez Sąd Rejonowy dla Krakowa- Śródmieścia w Krakowie pod sygn. VIII GUP 87/08 z powodu braku majątku wystarczającego do zaspokojenia kosztów upadłości. Informacja w tym przedmiocie została umieszczona w Monitorze Sadowym i Gospodarczym z dnia 2 lutego 2009r. Od dnia 3 lutego 2009r. rozpoczął bieg termin przedawnienia określony w art. 442§1 k.c. skoro z wpisu wynikał brak majątku spółki a więc świadomość wierzyciela , że wyegzekwowanie długu od spółki nie jest możliwe przy uwzględnieniu , że nikt nie może zasłaniać się nieznajomością treści ogłoszenia. Powód z ostrożności powołał się na art. 5 k.c. na wypadek gdyby doszło do przedawnienia podnosząc , że zarzut jest spreczny z zasadami współżycia społecznego.

Sąd Okręgowy- Sąd Gospodarczy w Krakowie wyrokiem z dnia 18 grudnia 2012r. sygn akt IX GC 359/12 uwzględnił żądanie oraz zasądził kwotę 7200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 100000zł opłaty od której strona powodowa była zwolniona . Sąd uznał za bezsporne , że decyzjami z 2003 roku opisanymi w pozwie Naczelnik Urzędu Celnego w K. określił wysokość długów celnych Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. Na skutek odwołań spółki lub wniosków o wznowienie postępowania decyzje te zostały utrzymane w mocy, zmienione lub na skutek uchylecia zostały wydane ponowne decyzje. Ostateczne decyzje zostały wydane przez Dyrektora Izby Celnej w K. w dniach 2, 8, 29 i 31 marca oraz 12, 13 i 14 czerwca 2006r. Spółka wszystkie decyzje zaskarżyła do WSA w Krakowie, który wyrokami z 5 kwietnia, 31 maja, 6 i 21 czerwca 2007r. oddalił wszystkie skargi, a NSA wyrokami 16 i 24 października 2008r. oddalił skargi kasacyjne spółki. Suma należności ustalonych decyzjami wynosiła 6.468.819,90 zł. Na wniosek Dyrektora Izby Celnej w K. Naczelnik Urzędu Skarbowego K. wszczął administracyjne postępowanie egzekucyjne i ze względu na jego bezskuteczność umorzył go postanowieniem z 15 lutego 2011 r.. Postępowanie egzekucyjne obejmowało wszystkie należności na sumę 6.468.819,90 zł oraz sumę 1.800 zł tytułem kary z ustawy o transporcie drogowym nieobjętej niniejszym pozwem. Pozwany od zarejestrowania spółki 21 lutego 2002r. do jej wykreślenia z KRS w dniu 2 lutego 2011 r. był jej jedynym udziałowcem i członkiem zarządu. Pozwany w dniu 19 listopada 2008r. złożył wniosek o ogłoszenie upadłości (...) Sp. z o.o., a SR dla Krakowa-Śródmieścia post. z 26 listopada 2008r. [k.724] oddalił wniosek, gdyż spółka nie miała jakiegokolwiek majątku. Postanowienie to zostało opublikowane w MSiG z 2 lutego 2009r.Sąd Okręgowy odwołał się do treści art. art. 299 § 1 K.s.h. i wskazał, że odpowiedzialność członków zarządu powstaje z chwilą, gdy egzekucja ta okaże się bezskuteczna, co następuje z chwilą doręczenia wierzycielowi postanowienia o umorzeniu tej egzekucji. Przed formalnym zakończeniem egzekucji wierzyciel może wykazywać bezskuteczność egzekucji, a tym samym powstanie odpowiedzialności członków zarządu lecz nie ma takiego obowiązku. Wierzyciel może poprzestać na oczekiwaniu na postanowienie organu egzekucyjnego umarzające egzekucję z powodu braku majątku dłużnika. Dlatego bieg terminu przedawnienia rozpoczął się w chwili otrzymania postanowienia Naczelnika US z 15 lutego 2011 r., a tym samym zarzut przedawnienia nie jest zasadny. Roszczenie z art. 299 K.s.h. na podstawie art. 442⁽⁽¹⁾⁾ § 1 K.s.h. przedawnia się z upływem lat 3, a powód wniósł pozew nieco ponad rok po umorzeniu egzekucji. Żaden przepis nie wiąże z publikacją w MSiG fikcji zawiadomienia wierzycieli o braku majątku spółki. Na podstawie art. 15.1 u. o KRS nie można zasłaniać się nieznajomością wpisów do KRS ogłoszonych w MSiG. Jednakże oddalenie wniosku o ogłoszenie upadłości nie podlega ani wpisowi do KRS, ani ogłoszeniu w MSiG (w MSiG obwieszcza się ogłoszenie upadłości - art. 53.1 p.u.n.). Pozwany nie twierdził, a tym bardziej nie udowodnił, że powód dowiedział się o postępowaniu w przedmiocie ogłoszenia upadłości. Sąd nie badał więc, kiedy powód złożył wniosek o wszczęcie egzekucji. Ciężar podniesienia okoliczności z art. 120 § 1 zd.2 K.c. obciąża powołującego się na przedawnienie, a pozwany nie podnosił, że powód mógł na tyle wcześniej wszcząć egzekucję przeciwko spółce, aby została ona umorzona przed 26 kwietnia 2009r. Ponadto Sąd Okręgowy wskazał, że zaniechanie złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie określonym w art. 21 p.u.n. jest występkiem (art. 586 K.s.h.) a tym samym na podstawie art. 442⁽⁽¹⁾⁾ § 2 K.c. przedawnienie następuje z upływem lat 20 od zaniechania obowiązku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Pozwany zaś nie bronił się zarzutem, iż w terminie wniósł o ogłoszenie upadłości. Pozwany jako członek zarządu powinien uwzględnić długi ustalone decyzjami administracyjnymi z chwilą wydania ostatecznej decyzji bez oczekiwania na sukces skargi do WSA, a tym bardziej na sukces skargi kasacyjnej do NSA. Przede wszystkim sąd upadłościowy, zgodnie z twierdzeniami zawartymi we wniosku pozwanego, stwierdził brak jakiegokolwiek majątku spółki, a nie tylko nadwyżkę długów nad majątkiem, co

jednoznacznie wskazuje na popełnienie przez pozwanego występku z art. 586 K.s.h. Podstawę orzeczenia o kosztach zawartego w wyroku Sadu Okręgowego stanowił art. 98 i 99 K.p.c.

Apelację od tego orzeczenia złożył pozwany żądając zmiany wyroku i oddalenia powództwa Skarżący zarzucił naruszenie art. 299§1 K.s.h. poprzez przyjęcie, że bezskuteczność egzekucji zaistniała w chwili doręczenia powodowi postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego podczas gdy przesłanka ta może być ustalona na podstawie każdego dowodu w tym postanowienia sadu upadłościowego o oddaleniu wniosku o upadłości z powodu braku majątku. Zarzucił też naruszenie art. 442¹ § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że ma tu zastosowanie art. 442¹ §2 k.c. Apelujący odwołał się do orzecznictwa wskazującego, że roszczenie dotyczy czynu niedozwolonego. Termin przedawnienia tych roszczeń biegnie od momentu wykazania, że spółka nie ma majątku, który pozwalałby na zaspokojenie wierzyciela a dostatecznym dowodem rodzącym domniemanie powstania szkody jest orzeczenie wydane przez sąd upadłościowy. Pozwany powołał się na orzeczenie SN z dnia 26 sierpnia 2009r. I CSK 34/09 i wskazał, że strona powoda jeszcze przed umorzeniem postępowania egzekucyjnego była świadoma bezskuteczności egzekucji a więc szkody i od dnia ogłoszenia w Monitorze Sądowym biegnie termin przedawnienia albowiem na podstawie art. 15 ustawy o KRS nikt nie może zasłaniać się nieznaną sobie wpisów ogłoszonych. Zgodnie zaś z art. 41 ust. 4 ustawy o KRS wpis oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości z uwagi na fakt, że majątek niewypłacalnego dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania następuje w dziale 4 rejestru. Pozwany nadto zarzucił, że nie wykazano znamion występku z art. 586 K.s.h. co nie pozwala na zastosowanie art. 442¹ §2 k.c

Strona powodowa wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny uznał za własne ustalenia Sądu Okręgowego i zważył co następuje. Powyższy stan faktyczny nie daje podstawy do przyjęcia naruszenia powołanych w apelacji przepisów prawa materialnego. Wprawdzie zgodnie z art. 41 ust. 4 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn. Dz.U. 2007r. Nr 168 poz. 1186 ze zm. informacje o oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości z tej przyczyny, że majątek niewypłacalnego dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania, są ujawniane w dziale IV rejestru przedsiębiorców to jednak ta okoliczność nie ma wiodącego znaczenia. Zgodnie bowiem z art. 42 ustawy o KRS dane wymienione w art. 41 nie są objęte domniemaniem prawdziwości stąd w aspekcie nadal prowadzonej egzekucji dopiero umorzenie postępowania egzekucyjnego weryfikuje podnoszony brak majątku wynikający z ogłoszenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. Ponadto z orzeczenia o oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości wynika brak majątku na pokrycie kosztów a nie zupełny brak majątku. Wiedza poszkodowanego o szkodzie musi być na tyle dokładna, by mógł on, wytaczając powództwo o jej naprawienie, określić na czym polega ona polega. O "dowiedzeniu się o szkodzie" można mówić wtedy, gdy poszkodowany zdaje sobie sprawę z ujemnych następstw zdarzenia wskazujących na fakt powstania szkody tj., gdy ma "świadomość doznanej szkody" a nie już wówczas, gdy powinien mieć taką świadomość. Dopóki tak rozumiane dowiedzenie się o szkodzie nie nastąpi, dopóty bieg przedawnienia w ogóle nie może się rozpocząć (por. wyrok SN z dnia 21 października 2011r. sygn. akt IV CSK 46/11 nie publ.). Ponadto w świetle art. 299K.s.h., który wprost wiąże odpowiedzialność członka zarządu z bezskutecznością egzekucji, wniesienie powództwa przeciwko członkowi zarządu jeszcze przed zakończeniem egzekucji, mogłoby wywołać zarzut przedwczesności. Odpowiedzialność członka zarządu na wskazanej podstawie stanowi szczególny przypadek odpowiedzialności deliktowej co nie może być pominięte przy ocenie zarzutu przedawnienia. W tym więc przypadku termin przedawnienia biegnie więc od umorzenia postępowania egzekucyjnego. Postanowienie o oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości zostało wydane, gdy ta egzekucja jeszcze się toczyła. Dla strony powodowej dopiero w momencie umorzenia tej egzekucji okazało się, że jest ona bezskuteczna skoro wynikający z ogłoszenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym fakt braku majątku na pokrycie kosztów egzekucji nie musiał być prawdziwy, jak też ogłoszenie nie określało w pełni stanu majątkowego upadłego. Wiedza organu strony powodowej o umorzeniu postępowania egzekucyjnego przez organ egzekucyjny stanowi moment, od którego należy liczyć termin przedawnienia. Nie doszło więc do naruszenia art. 442⁽¹⁾ § 1 k.c. Ustalenia sądu okręgowego nie pozwalają natomiast na przyjęcie popełnienia przestępstwa skoro sam sąd wskazuje, że pozwany nie próbował wykazać, aby zgłosił wniosek o ogłoszenie upadłości w terminie a w braku orzeczenia karnego Sąd cywilny musi sam ustalić fakty pozwalające na przyjęcie przedmiotowych i podmiotowych znamion przestępstwa z art. 586 K.s.h. (por. wyrok SN z dnia 5 maja 2009r.

sygn. akt I PK 13/09 OSNP 2011/1-2/4). Mimo zasadności zarzutu w tej części apelacja podlega oddaleniu z uwagi na wykazanie w sprawie przesłanek odpowiedzialności z art. 299§1K.s.h. i brak podstaw do przyjęcia zasadności zarzutu przedawnienia . Wobec powyższego Sad Apelacyjny oddalił ten środek odwoławczy na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono wg zasady odpowiedzialności za wynik sprawy na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. przy zastosowaniu §6 pkt 7 i §13 ust.1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1348 ze zm.).